

JUSTYNA KUREK*

Towarzystwo Wiedzy Obronnej, Warszawa, Polska

Wstęp redaktora naukowego wydania

Niniejszy numer Wiedzy Obronnej koncentruje się wokół niezwykle aktualnej tematyki funkcjonowania i bezpieczeństwa państwa w warunkach lockdownu. Doświadczenia pierwszej połowy 2020 roku i światowa pandemia wywołana Covid-19 wymusiły na państwach narodowych reorganizację sposobu funkcjonowania i odwrót od procesów globalizacji. Społeczeństwo XXI wieku, przyzwyczajone do otwartego funkcjonowania, podróży, alokacji produkcji i zasobów na drugim końcu globu oraz snujące wizje poszerzania przestrzeni życiowej poprzez nieuchronną kolonizację kosmosu – zostało z dnia na dzień zmuszone do funkcjonowania w warunkach izolacji - zamknięcia granic i ograniczenia aktywności społecznej, kulturowej i gospodarczej. Aby przetrwać należało wdrożyć szybkie procesy deglobalizacji i jeszcze bardziej rozwijać usługi on-line. Pogłębiło to tendencje cyfryzacji i informatyzacji.

W tych warunkach, na znaczeniu zyskują podstawowe funkcje państwa w obszarze polityki gospodarczej, socjalnej czy porządkowej. Obserwowany jest renesans państwa narodowego. Doświadczenia ostatnich tygodni utwierdzają w słuszności zmiany pojmowania istoty bezpieczeństwa narodowego i jego wagi dla zapewnienia bytu państwa i jego obywateli. Wskazują jednak tendencje rozwojowe. Zachodzące procesy i obserwowane doświadczenia doskonale potwierdzają uniwersalność twierdzeń W. Kitzera, iż „zmiana w pojmowaniu istoty współczesnego systemu bezpieczeństwa narodowego podkreśla trwanie i znaczenie wszystkich tradycyjnych zadań państwa

---

* dr Justyna Kurek, Society of Defence Knowledge, Warsaw, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-8754-5243> j.kurek@akademia.mil.pl

w tym zakresie, ale rozszerza jego zakres funkcjonalny na szereg zadań społecznych i ekonomicznych, istotnych dla bezpieczeństwa poszczególnych grup społecznych i każdego obywatela z osobna”¹.

Życie społeczne i gospodarcze wymusiło redefinicję ram prawnych funkcjonowania. Państwa i postrzegania zadań w obszarze bezpieczeństwa narodowego. W trybie przyspieszonym, bez możliwości przeprowadzenia przez prawodawcę jakiegokolwiek, nie mówiąc już o pogłębionej, analizy skutków regulacji przyjmowane są nowe rozwiązania prawne które mają umożliwić przetrwanie gospodarki państwa oraz w miarę możliwości zachowania poziomu życia obywateli. Wszelkim tym działaniom przyświeca cel w postaci przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa. W swoim artykule pt. „Zasady postępowania podczas stanu epidemii wprowadzonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-Cov-2” M. Karpiuk stawia sobie za cel, określenie zasad postępowania w czasie stanu epidemii. Jak słusznie wskazuje, współczesny system bezpieczeństwa narodowego został zrewidowany przez COVID-19. W walce z tym zagrożeniem poświęcono najwięcej sił i środków a bezpieczeństwo zdrowotne stało się naczelną wartością. Ma to wpływ na redefinicję współczesnego wymiaru bezpieczeństwa i jego pojmowania. Jak dalej wskazuje Autor, Pandemia COVID-19 wymusiła zmianę myślenia i działania w zakresie ochrony jednostki, społeczeństwa a także państwa.

Wyzwaniom związanym z zapewnieniem ciągłości funkcjonowania państw w warunkach pandemii towarzyszą nowe zadania i oczekiwania wobec służb wywiadowczych. Jak wskazuje w swoim tekście pt. „Działania wywiadowcze służb państwowych w czasie pandemii Covid-19”, A. Pawlikowski, w obliczu nowych wyzwań, przed którymi stoją współczesne państwa i społeczeństwa, służby wywiadowcze zmuszone są do podjęcia gruntownej przebudowy w sferze organizacyjnej, mentalnej i technicznej zgodnie z kluczowymi interesami państwa. Współczesne globalne zagrożenie epidemiologiczne preferuje dużych, aktywnych graczy i łatwo degraduje pozostałych do roli outsiderów. Natomiast bierność i impas decyzyjny prowadzi do marginalizacji państwa i przekształcenia go w instrument w rękach światowych mocarstw. Celem Autora jest przedstawienie i weryfikacja istniejących rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa zdrowia w strefach działań służb wywiadowczych oraz wskazanie kierunków doskonalenia ich systemu operacyjnego. W swoim artykule A. Pawlikowski zakreśla zakres współpracy pomiędzy podmiotami państwowymi posiadającymi kompetencje w zakresie prowadzenia działalności wywiadowczych i kontrwywiadowczych zarówno na szczeblu wewnętrznym jak i międzynarodowym.

---

¹ W. Kitler, *System bezpieczeństwa narodowego RP – aspekty prawno-organizacyjne*, „Wiedza Obronna”, Tom 268, nr. 3, 2019, s. 28

Istotnym elementem reorganizacji funkcjonowania państwa są także nowe wyzwania wobec podmiotów bezpieczeństwa wewnętrznego. To szczególne wyzwanie w świetle zasady legalizmu, która jest kluczowa dla oceny zgodności z prawem postępowania podmiotów publicznych oraz analizy jej zadań. W swoim tekście pt. „Współdziałanie wybranych podmiotów bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce w warunkach epidemii COVID–19 – znaczenie oraz wyzwania” P. Hac przedstawił podstawy prawne i zasady prowadzenia w Polsce współdziałania pomiędzy wybranymi podmiotami bezpieczeństwa wewnętrznego. Bazując na doświadczeniach z pandemii COVID–19. Autor zaprezentował obszary wspólnych działań jednostek systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, Policji, Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Ochrony Kolei oraz straży gminnych i miejskich. P. Hac zwraca uwagę na znaczącą rolę współdziałania dla sprawności prowadzenia przedsięwzięć w czasie epidemii, w szczególności w sytuacji zmniejszonych możliwości kadrowych podmiotów wiodących.

W czasie pandemii Covid-19 bardzo istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa odgrywają także formacje militarne. K. Gąsiorok i A.Marek w swoim artykule pt. „Działania Wojsk Obrony Terytorialnej podczas pandemii Covid - 19 jako przykład wojskowego wsparcia władz cywilnych i społeczności lokalnych” analizują działania przeciwkryzysowe podjęte przez Polskę oraz rolę wybranych elementów podsystemu militarnego w postaci m.in. użycia Wojsk Obrony Terytorialnej RP. W artykule, analizie poddane zostały także rozwiązania dotyczące współpracy struktur wojskowych z administracją publiczną w aspekcie procesu planowania cywilnego, wsparcia pozostałych sił i służb w ramach zarządzania kryzysowego. Celem tekstu jest ukazanie szczególnej roli WOT jako platformy łączącej środowisko militarne z cywilnym w sferze bezpieczeństwa.

Czas pandemii to także wyzwanie dla szkolnictwa i edukacji. B. Zbarachewicz w tekście „Uczelnie w czasie koronawirusa – problemy transformacji cyfrowej” analizuje wyzwania przed którymi stanęły uczelnie wyższe, aby móc kontynuować nauczanie oraz bieżące funkcjonowanie. Celem opracowania jest przedstawienie rozwiązań ustawowych i wykonawczych oraz ocena ich realizacji i skuteczności w kontekście transformacji cyfrowej. W artykule wykazano ponadto, że funkcjonowanie uczelni wymagało jednocześnie gruntownej zmiany w organizacji pracy, w zakresie: procesu kształcenia, weryfikacji efektów kształcenia i prowadzenia dokumentacji przebiegu studiów w postaci elektronicznej. Uczelnie musiały dokonać transformacji cyfrowej. Rozwiązania elektroniczne wymagały zabezpieczenia odpowiedniego sprzętu komputerowego oraz infrastruktury telekomunikacyjnej.

Rozwój kompetencji cyfrowych i wyzwania informatyzacyjne w dobie pandemii to nie tylko zadania po stronie szkolnictwa wyższego. Doświadczenia funkcjonowania państwa w warunkach *lockdownu* utwierdzają bowiem w słuszności koncepcji wspierania rozwoju informatyzacji i cyfryzacji wielu obszarów życia społecznego i gospodarczego w warunkach gwarantowanego przez państwo cyberbezpieczeństwa. Rozwój narzędzi bezpieczeństwa informacyjnego urasta do rangi kluczowego postulatu strategii bezpieczeństwa narodowego w warunkach izolacji i deglobalizacji życia społecznego. Jak wskazuje w swoim tekście pt. „Ochrona danych osobowych w działaniach służb i podmiotów bezpieczeństwa w dobie covid-19” J. Kurek doświadczenia te wykazały jak kluczowe dla bezpieczeństwa państwa są informacje o charakterze osobowym dotyczące stanu zdrowia osób zamieszkujących na danym terytorium. Nie dziwią więc coraz częstsze tendencje do zarządzania zdrowiem publicznym poprzez aplikacje takie jak domowa kwarantanna lub brytyjska aplikacja modelująca ryzyko zakażeń. W każdym jednakże przypadku utrata kontroli lub zakłóceń w funkcjonowaniu systemu będzie miała katastrofalne skutki dla bezpieczeństwa państwa i jego funkcjonowania.

Na zakończenie, pragnę złożyć podziękowania wszystkim autorom, recenzentom i zespołowi redakcyjnemu za wysiłek merytoryczny i organizacyjny włożony w przygotowanie niniejszego numeru Wiedzy Obronnej.

Życzymy miłej lektury

Redaktor naukowy wydania i zespół redakcyjny

Copyright (c) 2020 Justyna Kurek

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License.